

Ik haat verbeteren

HOE JE JE CORRECTIEWERK DRASTISCH KUNT VERMINDEREN

Laat ik beginnen met een bekenenis: ik haat verbeteren. Ik vind het een van de grootste nadelen van de job als leerkracht. Het is repetitief, traag en saai werk. Het zijn er ook wel wat, die uren dat we met onze rode pen in de aanslag zitten. Het Grote Tijdsonderzoek toonde aan dat een leerkracht ongeveer 30 procent van zijn tijd spendeert aan het opstellen van lesvoorbereidingen en aan verbeterwerk. Dat eerste is nuttig en creatief werk, dat tweede niet zozeer. Het vergt bakken concentratie en een ijzeren drang naar objectiviteit. Wat na het verbeteren komt, de feedback, het bijsturen, dat is interessant. Maar dat oeverloos doorstrepen van fouten, nee, dat werkt niet inspirerend. Is het niet mogelijk om dat verbeterwerk drastisch te verminderen? **Rinke Vanhoeck**

Over de auteur

RINKE VANHOECK

is leraar Nederlands en geschiedenis op de Sint-Maarten Middenschool in Beveren. Daarnaast maakt hij ook radio voor Urgent.fm en zit hij achter *Buiten de krijtlijnen*, een blog en podcast over onderwijs.

WAAROM TOETSEN WE?

De eerste en waarschijnlijk ook meest doeltreffende manier om minder verbeterwerk op je bureau te hebben, ligt voor de hand: geef minder toetsen en taken. Zo simpel is het. We hebben als leerkracht nog te vaak de neiging om elk stukje theorie, elk pakketje leerstof te willen testen. Een taak heeft geen nut zonder een cijfer. Ik zou willen zeggen: laat die gedachte los. Geef gerust een opdracht, maar laat die verbetering achterwege. Weg met die quotering!

Ja, ik weet het, dat rapport moet ook gevuld geraken, maar eigenlijk, in de kern,

geef je een evaluatie om bij te sturen. Om te checken waar je leerling staat en van daaruit een nieuw of bijgestuurd leerproces te starten. Dat harde verbeterwerk van jou en de bijbehorende score zijn dus niet noodzakelijk om ervoor te zorgen dat jouw leerling leert of aan het leren gaat. Je kan immers ook met een correctiesleutel werken, waardoor de leerling zelf zijn toets corrigeert. Of je verbetert de taak klassikaal, waarbij je meteen specifieke valkuilen kan aanstippen en kan inspelen op de problemen van de leerlingen. Je kan de leerlingen ook elkaars taken laten verbeteren. Dan doe je meteen aan peerevaluatie, én dat betekent dat je 's avonds zorgeloos je nieuwe Netflixreeks kan bekijken zonder een stapel papieren op je schoot.

WAT JIJ KAN, KAN JE LEERLING BETER!

In een van mijn klassen in het eerste jaar maak ik gebruik van een systeem dat ik leerde kennen dankzij het boek *Edunext* van Dirk De Boe. Voor ik de test start, kies ik vijf leerlingen. Terwijl de andere leerlingen starten, laat ik die vijf leerlingen op de gang beginnen aan een verbeterleutel. Samen moeten ze tot een volledig correct ingevulde toets komen. Wanneer een leerling in de klas klaar is met zijn toets, speel ik die door naar de vijf uitverkorenen op de gang die dan aan het verbeteren slaan. Als alles goed gaat, heb je op het einde van de les je 20 verbeterde exemplaren

al terug. Geweldig toch? Is dat niet gewoon je eigen werk afschuiven op de leerlingen? Ja. Maar ik ben ervan overtuigd dat die vijf leerlingen in de gang, die op voorhand niet wisten dat zij gekozen zouden worden en dus ook hard geleerd hebben voor de toets, een diepgaandere verwerking hebben gedaan van de leerstof. Door op de gang te discussiëren met elkaar over wat nu het juiste antwoord is en daarna 20 toetsen te corrigeren, dalen ze veel dieper af in het verwerkingsniveau van de leerstof. De leerlingen op de gang moeten de leerstof perfect beheersen, toepassen en evalueren om een toets te kunnen verbeteren. Doordat ze met vijf zijn, kunnen ze bij elkaar terecht en ontstaan er onderbouwde discussies.

Je kan hier ver in gaan en de leerlingen volledig loslaten. Hup, tafeltje buiten en deur dicht. Of je kan ze begeleiden, hun verbeter sleutel nakijken, eventuele vragen beantwoorden en instructies geven voor de correctie. Jij kiest hoe strak de teugels in je handen zitten. Bepalen zij de punten per vraag of leg jij de puntentelling al vast? Allemaal mogelijkheden die je op voorhand kunt vastleggen maar die op zich ook interessante vraagstukken kunnen zijn voor leerlingen.

Je hoeft dit ook niet bij elk testmoment te doen. Een simpele woordenschatproef is niet opportuun om te gebruiken voor deze werkvorm. Maar een toets over zinsleer waarbij de leerlingen hun taalinzicht moeten aanspreken, is daar wel ideaal voor. Geloof me, het is ongelofelijk fijn om je leerlingen op de gang met elkaar te zien discussiëren of in die zin nu een werkwoordelijk of een naamwoordelijk gezegde staat.

Krijgen die vijf dan geen punten? Nee, maar dat is niet zo erg. Als je dit gedurende het hele jaar doet, dan kan iedereen zeker aan de beurt komen en komt het toetsentotaal weer bij

iedereen gelijk uit. Trouwens, zoals ik hierboven al schreef: punten zijn niet het doel.

DE IMPERFECTIE

Ooit sprak ik voor een podcast met Karen Van de Cruys die zich als leerkracht had verdiept in feedback. Ze zei in dat gesprek iets heel interessants: 'Waarom moeten wij altijd 'alles' verbeteren?'.

Stel je een slechte schrijftaak voor. Met gigantisch veel fouten. Je kan daar heel veel werk in steken door elke fout in het rood te omcirkelen. Dan doe je als leerkracht grondig je job, maar of je er ook de leerling een dienst mee bewijst, is nog maar de vraag. Want als hij dat roodgekleurde blad terugkrijgt, zal die arme knaap alleen maar overdonderd zijn en waarschijnlijk door het bos de bomen niet meer zien. Daarom is het misschien een idee om niet zomaar alles te verbeteren en prioriteiten te bepalen. Lees een schrijftaak, kies er drie types van fouten uit (bijvoorbeeld alle werkwoordfouten, de zinsbouw van de inleiding en een inhoudelijk element) en duid die aan. Laat de leerling daarop voortwerken. Het spaart jou een leesbeurt of drie uit om die taak echt helemaal grondig te verbeteren en het geeft de leerling de kans om met een beheersbaar aantal werkpunten aan de slag te gaan om die schrijftaak te herwerken. Of duid helemaal niets aan en formuleer gewoon drie werkpunten. Nog minder werk en de leerling moet zelf zijn taak kritisch bekijken om te ontdekken waar de fouten zitten.

GENIAAL DIGITAAL

Natuurlijk helpt ook de digitale wereld om je verbeterstapel te verkleinen. In *Fons 7* werd al gesproken over

schrijfassistente.be. Die tool van de KU Leuven werd toen aangeraden om leerlingen te helpen bij het schrijven van een werkstuk, maar kan je ook perfect helpen bij het verbeteren. Steek je schrijfopdrachten even in de schrijfassistente en je hebt in een handomdraai al een hele reeks fouten gevonden. Daardoor kun jij je bij je eerste echte leesbeurt al meteen focussen op diepgaandere elementen.

Laat ook de digitale wereld zijn werk doen. Rechthoekige dingen, zoals spellingvragen en meerkeuzevragen, kan je perfect digitaliseren en door een computer laten verbeteren. Een toets werkwoordspelling leent zich daar perfect toe. Je kan daarvoor bijvoorbeeld de tool *Socrative* gebruiken. *Google Forms* zijn daar zeker ook voor geschikt, maar bekijk daarnaast zeker eens het fijne *wizer.me*. Dat is grotendeels gratis, heeft goede toepassingen en ziet er bovendien hip uit.

Feedback geven komt vaak neer op veel typ- of schrijfwerk, maar dat hoeft niet zo te zijn. In *Google Docs* kan je perfect feedback dicteren, waarna je woorden op het scherm verschijnen (als je tenminste Google Chrome gebruikt als browser). Je kan ook *all the way* gaan en gewoon echt audiofeedback geven. Via tools als <https://vocaroo.com> of <https://www.kaizena.com> kan je bijvoorbeeld jouw feedback opnemen en bezorgen aan je leerling.

Iets wat ik zelf verschrikkelijk vind aan verbeteren, is het optellen van de punten van de leerlingen. Maar waarom zou je daar je 9-jarige dochter of zoon niet voor kunnen inschakelen? Die moet zijn of haar hoofdrekenen toch ook oefenen? En misschien nog een mooie, die niets doet aan de grootte van je stapel, maar het werk zelf wel aangenaam kan maken: verbeter samen. Want samen sterk, toch?